

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра економіки та підприємництва

СИЛАБУС навчальної дисципліни СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	07	“ Управління та адміністрування ”
Спеціальність	076	“Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”
Освітня програма	Економіка будівельного підприємства	
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Контрольна робота	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладачі:

Ракицька Світлана Олегівна, к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва, svetlana.rakitska@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З МЕТОДОЛОГІЄЮ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗДОБУВАЮТЬ НАВИЧКИ З РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЗА УМОВ НЕВИЗНАЧЕНОГО І НЕСТАБІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА, ЗДАТНІСТЬ ДО БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ, ОЦІНЮВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКІВ І РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ПРАКТИКИ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКІВ.**

Наприклад: вміння оцінювати зовнішнє середовище і обирати відповідну стратегію обумовлює підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Дисципліна «Стратегія підприємства» вивчається після дисциплін «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Управління витратами», «Інвестування», «Товарна політика підприємства», «Економіка та організація інноваційної діяльності».

В процесі викладання застосовуються ділові ігри, ситуаційні вправи, обговорення дискусійних питань щодо розробки і реалізації стратегії підприємства. Студенти самостійно або в групах виробляють власні рішення проблем реальних підприємств, здійснюють їх

оцінку, готувлять презентації з обґрунтуванням запропонованих стратегічних дій щодо конкретної ситуації.

Метою дисципліни «Стратегія підприємства» є формування у майбутніх спеціалістів **компетентностей**:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків;
- здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

Програмні результати навчання:

знати:

- вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави;
- демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;
- основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків;

вміти:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності
- організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
- демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати
- використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур
- застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності
- застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм

володіти:

- методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
Розділ 1. Основні підходи до стратегічного планування					
1.1	Перспективне планування в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності	2	2		4
1.2	Загальна характеристика стратегій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	2	2		6
1.3	Організація розробки стратегії на підприємстві	2	2		4
Розділ 2. Аналіз середовища і місія підприємства					
2.1	Аналіз зовнішнього середовища підприємства	2	2		6
2.2	Аналіз внутрішнього середовища підприємства	2	2		6
2.3	Методи аналізу середовища	4	2		4
2.4	Місія та цілі підприємства в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	2	2		4
Розділ 3. Вибір та реалізація стратегії підприємства					
3.1	Типи стратегій в підприємницькій діяльності	4	4		4
3.2	Методики портфельного аналізу	4	2		4
3.3	Біржові і товарні цінові стратегії	2	2		4
3.4	Процес прийняття стратегічних рішень в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	2	2		4
3.5	Організаційні процедури при виконанні стратегії	2	2		4
3.6	Стратегічний контроль та оцінювання стратегії	2	2		4
	Всього	32	28		60

Презентації лекцій, завдання для практичних занять та тести для тренування розміщені у навчальній платформі Moodle <http://91.194.79.100/moodle/course/view.php?id=106>

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» за навчальною дисципліною «Стратегія підприємства» складає 60 балів та 100 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань:		36	60
в т.ч.: - контрольна робота		12	20
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях;	кожне заняття	24	40
- виступ (доповідь) студентів при обговоренні питань на практичних заняттях;	2		
- тестування;	2		
- реферат;	2		
Підсумковий (семестровий) контроль знань - іспит		24	40
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання контрольної роботи.

Зміст контрольної роботи пов'язаний із закріпленням теоретичних питань програми дисципліни «Стратегія підприємства», містить у собі три теоретичних формулювання.

Більш детальну інформацію наведено у методичних вказівках до виконання контрольної роботи [1].

При викладанні дисципліни використовується курс дистанційного навчання, розміщений на платформі Moodle Навчально-наукового інституту бізнесу та інформаційних технологій ОДАБА. Там оперативно розміщуються всі методичні і додаткові матеріали, пояснення лектора, презентації, завдання та тести. Два рази на семестр проводяться експрес контроль знань – **стандартизовані тести** (20 тестових питань), наприклад:

1. Виберіть правильне визначення стратегії:
 - a) Стратегія - це сукупність основних цілей розвитку підприємства
 - b) Стратегія - це основна мета розвитку підприємства і способи досягнення цієї мети
 - c) Стратегія - це основна мета діяльності підприємства
 - d) Стратегія - це основні способи досягнення цілей підприємства

2. Що включає аналіз макрооточення?
 - a) аналіз постачальників і конкурентів
 - b) аналіз сильних і слабких сторін підприємства
 - c) аналіз політико-правових, економічних, соціально-культурних і технологічних чинників
 - d) аналіз основних політико-правових, економічних, соціально-культурних і технологічних чинників, а також конкурентів, споживачів і постачальників

Підсумковий контроль знань проводиться у вигляді іспиту.

Перелік питань до іспиту з навчальної дисципліни «Стратегія підприємства»:

1. Еволюція систем планування розвитку фірми. Процес розвитку підприємства як об'єкта управління.
2. Основні етапи розробки та реалізації стратегії на підприємстві.
3. Сутність стратегії підприємства. Поняття стратегічної одиниці бізнесу (СОБ) та портфеля підприємства.
4. Стратегії однобізнесових та мультибізнесових підприємств, їх види та призначення. Ієрархія стратегій, процес її формування на підприємстві.
5. Роль і функції вищого керівництва у розробці стратегії. Розробка стратегії та структура управління підприємством.
6. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу розробки стратегії.
7. Макро- та мікро середовище підприємства – сутність та основні характеристики. Система сканування та прогнозування зовнішнього середовища.
8. Основні типи зовнішнього середовища. Аналіз галузі та конкуренції.
9. Аналіз споживачів. Основні критерії сегментації ринку.
10. Аналіз постачальників. Фактори, що необхідно враховувати при аналізі постачальників.
11. Аналіз конкурентів. Поняття стратегічної групи конкурентів.
12. Визначення загроз і можливостей зовнішнього середовища. Методи реагування на зміни зовнішнього середовища.
13. Сутність та принципи аналізу внутрішнього середовища підприємства. Оцінка сильних та слабких сторін підприємства.

14. Проблеми аналізу внутрішнього середовища, його роль в розробці стратегії підприємства
15. PEST-аналіз, його роль в аналізі зовнішнього середовища. Характеристики матриці можливостей та матриці загроз.
16. SWOT - аналіз як узагальнюючий метод аналізу середовища. Складання профілю середовища.
17. Поняття місії підприємства. Фактори, які потрібно враховувати при розробці місії.
18. Цілі підприємства, основні напрямки встановлення цілей. Класифікація цілей.
19. Фази та способи встановлення цілей. Вимоги до цілей. Ієрархія цілей.
20. Корпоративна стратегія підприємства. Поняття та основні типи корпоративних стратегій.
21. Конкурентна стратегія як план окремого бізнес-напрямку підприємства. Типи конкурентних стратегій (бізнес-стратегій).
22. Функціональні стратегії, їх призначення та взаємозв'язок.
23. Сутність та основні етапи портфельного аналізу.
24. Характеристика матриці Бостонської консультаційної групи (БКГ). Основні переваги та недоліки матриці БКГ.
25. Багатофакторна матриця компанії "Мак-Кінсі", її оцінка.
26. Вибір стратегії. Ключові фактори вибору стратегії. Матриця вибору стратегії А.Томпсона і А.Стрікланда.
27. Стратегічні альтернативи. Оцінювання обраних альтернативних стратегій. Експертні методи у стратегічному виборі.
28. Функції вищого керівництва при виконанні стратегії.
29. Стратегічні зміни на підприємстві. Тактика впровадження змін.
30. Ставлення до змін. Матриця "зміна – опір".
31. Стили керівництва при розв'язанні конфліктів. Організаційна структура підприємства як об'єкт стратегічних змін.
32. Суть та завдання стратегічного контролю. Оцінювання виконання стратегії. Проведення коригування стратегії за результатами контролю.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Ракицька С.О., Петрищенко Н.А. Методичні вказівки з дисципліни «Стратегія підприємства» для виконання контрольної роботи та проведення практичних занять студентів денної форми навчання спец. 050107 – «Економіка підприємства» - Одеса: друкарня ОДАБА, 2011. - 28 с.
2. Стратегічне управління: Навчальний посібник. Для студентів усіх форм навчання напряму 6.030601 «Менеджмент» / Гевко О.Б., Шведа Н.М. – Тернопіль ФОП Паляниця В. А., 2016. – 152 с.
3. Стратегічне управління. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. / Токмакова І., В. Дикань, В. Зубенко, О. Маковоз, О. Шраменко – К.: ЦНЛ/ - 2019 – 272 с.
4. Стратегічний менеджмент. [текст] навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. [М.П.Бутко, М.Ю.Дітковська, С.М.Задорожна та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 376 с.
5. Стратегічний менеджмент. Частина 1. Теоретичні засади формування системи стратегічного управління в організації [Електрон- тронний ресурс] : навч. посібник у структ.-

логіч. схемах / Г. І. Забродська, Л. Д. Забродська, Т. С. Пічугіна, А. П. Грінько. – Х. : ХДУХТ, 2017. - http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2005_81045597.pdf

6. Юркевич О.О. Стратегія розвитку підприємства. Конспект лекцій. Житомир.2019. 146с.

Додаткова література:

1. Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент : підручник / І. А. Ігнат'єва. – К. : Каравела, 2012. – 480 с.

2. Карлоф Б. Деловая стратегия: Перевод с англ. – М.: Экономика, 1991.

3. Мізюк Б. М. Основи стратегічного управління : підручник / Б. М. Мізюк. – Львів : Магнолія-2006, 2009. – 544 с.

4. Осовська Г., Іщук А., Жалінська І. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. – К.: Кандор, 2003. – 196 с.

5. Портер М. Стратегія конкуренції: Переклад з англ.. – К.: Основи, 1997.

6. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник. — Тернопіль: Економічна думка, 2006. — 390 с.

7. Стратегічний менеджмент: підручник / І. М. Писаревський, О. М. Тищенко, М. М. Поколюдна, Н. Б. Петрова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 289 с.

8. Стратегія підприємства: навчальний посібник / О. В. Березін, М. Г. Безпарточний. — К.: Ліра-К, 2010. — 224 с.

9. Стратегія підприємства: навч. посібник у тестах. / А. В. Ковалевська, В. Б. Родченко, Ю. Ю. Леонт'єва; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2013. – 282 с.

10. Шершньова, З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>

2. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <http://www.me.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій <http://www.minregion.gov.ua>